

af det, der i allerhøieste Grad er min Overbeviisning, og som jeg paa Tid og Sted har forfægtet med en Iver, som nu vilde være paa urette Sted her, nemlig at Geistligheden er langt fra at være det Samme som Kirken, at Menigheden i alle protestantiske Lande er en vigtig og maaskee den vigtigste Factor af Kirken, og at altsaa en hvilkenomhelst Repræsentation af Bøgmandslementet er en nødvendig Forbring, for at jeg skal kunne erkjende en fremkommen Udtalelse for en kirkelig Stemme i Ordets fulde Betydning. Jeg vilde altsaa have anset den af mig nys angivne Fremgangsmaade for at være den rette; men, da det er min Overbeviisning, at i hele Danmark ingen Mand forenede saamange Egenstaber, som Biskop Kierkegaard til at kunne føre os ud af det Uføre, hvori vi nu befinde os i kirkelig Henseende, saa vilde jeg, som sagt, dog ikke desto mindre maaskee have kunnet bringe det Offer af stemme for det foreliggende Lovforslag imod min Overbeviisning, for at holde paa ham som Minister, tilbeels ogsaa fordi det var en stor Forfriskning, en stor Opveisning endeligt engang at staae ligeoverfor en Kultusminister, som kunde fylde sin Plads og bære et Ansvar — desværre har jo den sidste Deel: at kunne bære et Ansvar, jeg veed ikke af hvilken Grund, viist sig som en Illusion. Jeg troer, at den nuværende høitærede Kultusminister vil være saa billig at erkjende, at for hans Skyld, for at holde paa ham, vil det ikke med Rimelighed kunne fordres, at man skal stemme mod sin Overbeviisning. — Jeg vil til hele dette Spørgsmaal endnu kun sige en eneste Bemærkning med Hensyn til det Incidentspunkt, der er kommet frem ved den høitærede Conseilspræsidents Erklæring igaar. Jeg kan ikke finde det Uddet end aldeles rigtigt, at Landsstinget væsentligt kun har betragtet dette som et Incidentspunkt og derfor ganske roligt har fortsat sine Forhandlinger om selve Sagen. Jeg skal kun sige — og naar jeg siger dette, da er det virkelig ikke for at stille min Person frem, thi jeg har med Thingets Billigelse indtaget en meget tilbageholden Stilling, men det er, fordi Enhver bedst kan svare for sig selv —, at jeg, ligesom jeg i sin Tid modtog det nuværende Ministerium med Tilfredshed, saaledes ogsaa hidtil

har ydet det min Understøttelse, naturligtvis dog ikke i den Forstand, at jeg skulde have stemt for enhver Ting, der blev forelagt — vi have jo ganske nyligt haft det Tilfælde, hvori jeg troede, at det var min Pligt at gjøre Modstand mod et enkelt Lovforslag. Men, uden at jeg paa nogen Maade vil fremhæve min ringe personlige Stilling, ja ikke engang Thingets Forhold i det Hele, skal jeg dog endnu med Hensyn til de tre Punkter, som den høitærede Conseilspræsident fremhævede, tillade mig at gjøre en lille Bemærkning. Han nævnte, at det fra Først af var Forsatningsagen, der gav Anledning til Ministeriets Dannelselse, men han vil sikkert ikke kunne have nævnet dette, uden at det er rundet ham i Hu, at det vilde have været meget mennesseligt, dersom de, med hvilke i sin Tid han og flere af de Medlemmer, der med ham indtraadte i Ministeriet, i Fællesskab havde udarbejdet et Forslag, som han senere desererede, havde taget Anledning heraf til at indtage en mindre gunstig Stilling ligeoverfor det Forslag, som derefter fremkom; han vil imidlertid visnok erindre, at naar han satte dette sidste Forslag igjennem, saa var det ikke ved Hjælp af dem, med hvilke han senere havde sluttet Overenskomst, men ved Hjælp af dem, mod hvilke denne Overenskomst var rettet. Den høitærede Conseilspræsident nævnte derefter Hærløven, og jeg skal derfor fremhæve, at, uagtet den Andeel i Hærløvsforslagets Gjennemførelse, som har været tildeelt Landsstinget, er meget beskedent, have vi dog næsten Alle her og maaskee ingen mere end jeg modtaget det med stor Glæde, og paa hvert enkelt Punkt, hvor vi bleve kaldede til at understøtte det, ogsaa ydet denne Understøttelse. Naar den ærede Conseilspræsident dernæst nu for det Tredie vil opstille det som Regjeringens Program for den nærmeste Fremtid at gjennemføre Kirkens Frihed, det vil sige at skaffe den Kirke, som nu staaer uden anden Repræsentation end den gennem Biskopperne — en Repræsentation, som visnok ikke falder i den høitærede Conseilspræsidents Smag, og heller ikke i min som Noget, der paa nogen Maade skulde være fyldestgjørende — en fyldigere og bedre, folkelig Repræsentation, saa at Kirkens Frihed og